Abortfrihet
I
Sverige

ABORT

FRIHET

Aborträtt i Sverige och aborträtten i historien
Rätten till fri abort satt långt inne i Sverige och flera länder i världen var före oss, bland annat Ryssland, Polen och Tunisien. Ryssland firade faktiskt 100 år av fri abort i år – 2020.

Historiskt sett har Sverige haft mycket stränga straff för abort. Fram till 1864 var det dödsstraff för abort, eller fosterfördrivning som det kallades då. Efter det infördes först straffarbete, fängelse eller böter för kvinnor som gjorde abort. På 1930-talet kom det förslag om att abort efter till exempel våldtäkt skulle bli tillåten. Elise Ottesen–Jensen – även kallad Ottar – som senare grundade RFSU, var en av de kvinnor som då stod på barrikaderna för att kvinnor skulle slippa riskera sina liv med osäkra aborter.

Sverige hade på 1930-talet ekonomisk kris och rekordlåga födelsetal. Abortförbud och preventivmedelsförbud sågs därför som ett sätt att få igång barnafödandet. Först blev det totalt nej till abort, men 1938 kom äntligen den första, ytterst restriktiva lagen som gjorde laglig och säker abort möjlig. Ingen, inte ens kvinnorättsförsvararna, tänkte tanken att totalt fri abort skulle vara en möjlighet. Det ansågs som självklart på 1930-talet att alla kvinnor egentligen ville bli mammor.

Abort kallades fortfarande för ”fosterfördrivningsbrott” ända in på 1950-talet även om abortlagen blev något mer tillåtande. Om graviditeten hotar kvinnans liv kan den avbrytas även efter vecka 22. Då klassas det inte som abort utan ”avbrytande av havandeskap” och man försöker då rädda barnet om det är möjligt.

I början på 1960-talet genomfördes runt 3000 legala aborter årligen i Sverige, men 7000 kvinnor och tjejer fick avslag varje år. De illegala aborterna uppskattades till 20 000 per år. Kravet för att få en laglig abort var fortfarande våldtäkt, att det fanns fara för kvinnans liv, allvarliga sjukdomar eller särskilda sociala omständigheter.

1963 kom en vändpunkt. Två politiska ungdomsförbund, det socialdemokratiska och det folkpartistiska, krävde helt fri abort vilket ansågs chockerande radikalt. Då hade svenska kvinnor redan börjat åka till Polen på så kallade abortresor. Polisen gjorde razzior hos personer som hade förmedlat kontakten till polska läkare och jagade kvinnor som hade avslutat sina graviditeter i Polen där aborten vid den här tiden var fri för alla.

I mitten av 1960-talet tillsatte regeringen äntligen en utredning om rätten till abort, men det tog tio år innan den 1975 resulterade i den lag om fri abort som vi – med smärre ändringar – har i dag.

Den svenska abortlagen från 1975 ger alla kvinnor rätt till fri abort till och med den 18:e graviditetsveckan. Rätten till fri abort gäller oavsett varför en person vill göra abort, och det är alltid den gravida som bestämmer. Att göra abort kostar som ett vanligt läkarbesök. Det gäller även för asylsökande och papperslösa kvinnor. Även utländska kvinnor har rätt till abort i Sverige. Då bekostas aborten av kvinnan själv eller hennes hemland.